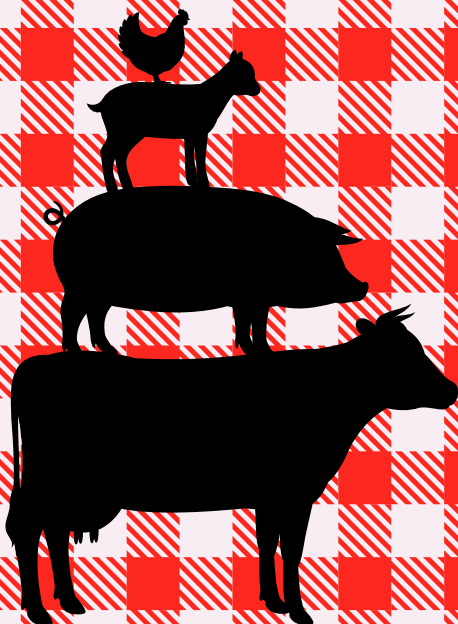

DE VEEHOUDERIJ VAN MORGEN: DUURZAAM & MARKTGERICHT

DE INSPIRATIEDAG VOOR DIERLIJKE VOEDSELKETENS

30 september 2020 | Online vanuit Utrecht | 12.00 - 16.00 uur

WELKOM!

Hartelijk dank voor uw aanwezigheid vandaag! Wij zijn blij om u online in DeFabrique te mogen ontvangen om samen over de toekomst van de veehouderij na te denken.

Het LNV Programma Duurzame Veehouderij wil integrale verduurzaming in de dierlijke productieketen stimuleren en faciliteren. Daarvoor zijn alle partijen nodig. Veehouders, verwerkers, banken, adviseurs en partijen in de verschillende afzetkanalen. De partijen met duurzame ambities kunnen daarbij rekenen op steun van de overheid, bijvoorbeeld door experimenteerruimte of subsidie. Met het Programma Duurzame Veehouderij ondersteunt LNV partijen die zich met energie en ambitie inzetten voor verduurzaming.

Het ministerie wil graag faciliteren bij het organiseren van evenementen en

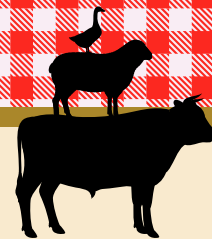
bijeenkomsten die kennis en ervaring bij elkaar brengen en uitwisseling mogelijk maken. Deze inspiratiedag is wat ons betreft een start van een lange termijn samenwerking met ketenpartijen om de verduurzaming van de veehouderij samen te versnellen. We werpen vandaag een blik in de nabije en verre toekomst: waar staan we op de weg naar verduurzaming van de dierlijke productieketen? Wat werkt al goed, welke lessen hebben we geleerd en waar is nog werk aan de winkel?

We wensen u een kennisrijke en inspirerende dag toe!

*Programmateam Duurzame Veehouderij
Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedsel-
kwaliteit*

Heeft u na vandaag vragen, ideeën of antwoorden en wilt u die delen? Stuur een mail naar j.mulders@minlnv.nl.

PROGRAMMA

- 12.00 - 12.30** Inloop op de
Inspiratiemarkt - chat met experts!
- 12.30 - 12.40** Opening door dagvoorzitter
Marijke Roskam
- 12.40 - 13.00** Speech van **minister Carola Schouten**,
met vragen uit publiek
- 13.00 - 13.25** Keynote: **Frans Stortelder** (VION)
- 13.25 - 13.50** Keynote: **Anne-Corine Vlaardingerbroek**
(Jumbo)
- 13.50 - 14.00** Korte pauze
- 14.00 - 14.45** **Workshopronde 1**
- 14.45 - 14.50** *Wisseltijd*
- 14.50 - 15.35** **Workshopronde 2**
- 15.35 - 15.40** *Wisseltijd*
- 15.40 - 15.50** **Centrale wrap-up:** reflectie en blik vooruit
- 15.50 - 16.00** Afsluiting door dagvoorzitter en column
door **Leon Verdonshot**

OVER DE FABRIQUE

DE ONDERNEMENDE FRIES ULBE TWIJNSTRA LIET KORT NA DE EERSTE WERELDOORLOG EEN MODERNE FABRIEK BOUWEN VOOR DE PERSING VAN LIJNOLIE EN DE PRODUCTIE VAN VEEKOEKEN. NA DE TWEEDE WERELDOORLOG GING DE FABRIEK OVER OP DE PRODUCTIE VAN OLIE UIT COPRA; DE GEDROOGDE KOKOSNOOTVRUCHT. HIERVOOR VERREES IN DE JAREN VIJFTIG EEN OPVALLENDE TENTVORMIGE OPSLAGLOODS, INMIDDELS OMGEDOOPT TOT COPRALOODS. IN DE JAREN ZESTIG WERD DE PRODUCTIE VAN OLIE STOPGEZET EN LEGDE DE FABRIEK ZICH VOLLEDIG TOE OP DE PRODUCTIE VAN MENGVOER. IN DE JAREN NEGENTIG WERD DE PRODUCTIE NAAR DEVENTER VERPLAATST EN VERLOOR DE FABRIEK, WAAR OIT DRIEHONDERD MENSEN WERK VONDEN, HAAR FUNCTIE. BEGIN DEZE EEUW WERD HET COMPLEX OMGEDOOPT TOT EVENEMENTENLOCATIE.

PLENAIR

12.30 - 12.40 uur - *Copraloods*

Opening door dagvoorzitter Marijke Roskam

12.40 - 13.00 uur - *Copraloods*

Speech van **minister Carola Schouten**, met vragen uit het publiek

13.00 - 13.25 uur - *Copraloods*

Frans Stortelder - VION

De vraag of in Nederland plaats is voor grootschalige vleesproductie wordt geregeld gesteld. Wie zich erin verdiept komt tot verrassende conclusies. Bij VION vormt Building Balanced Chains (BBC) de strategische leidraad: vraaggestuurde ketenproductie binnen het perspectief van natuur, milieu en maatschappij, ondersteund door moderne blockchaintechnologie. VION neemt ons mee in hun doel om hoogwaardige voedingsmiddelen te produceren die toonaangevend zijn in de wereld. Hoe spelen ze daarbij in op veranderingen binnen de nationale en internationale markt en bijbehorende knelpunten?

13.25 - 13.50 uur - *Copraloods*

Anne-Corine Vlaardingerbroek - Jumbo

Samen met haar ketenpartners onderzoekt Jumbo dagelijks hoe het beter kan, efficiënter, gezonder en minder belastend voor mens, dier en milieu. Dat levert waardevolle samenwerkingen op, kortere productieketens en innovatieve productconcepten. Van eieren zonder eendagshaantjes en zuivel met 1 ster Beter Leven keurmerk tot Nieuwe Standaard Kip. Waarom vindt Jumbo dit zo belangrijk? Hoe komen innovatieve samenwerkingen tot stand en wat levert het op? Mislukt er ook wel eens iets? En wat zijn de concrete uitdagingen voor de toekomst? Kortom: hoe draagt Jumbo bij aan de veehouderij van morgen?

14.50 - 15.50 uur - *Copraloods*

Centrale wrap-up: reflectie en blik vooruit

Aan het eind van de dag komen we terug in de Copraloods voor een centrale wrap-up, onder leiding van dagvoorzitter Marijke Roskam. Dit is hét moment om alle opgedane ideeën voor de veehouderij van morgen met elkaar te delen en te bediscussiëren. Van boer tot slager, en van supermarkt tot fastfoodketen: welke stappen zetten we individueel én gezamenlijk om de dierlijke voedselketen te verduurzamen?

15.50 - 16.00 uur - *Copraloods*

Dagafsluiting door Leon Verdonschot

Columnist Leon Verdonschot sluit de dag af met een aantal scherpe observaties en een positieve noot.

OVER DE **COPRALOODS**
NA DE TWEEDE WERELDOORLOG
GING DE FABRIEK OVER OP DE
PRODUCTIE VAN OLIE UIT COPRA, DE
GEDROOGDE VRUCHT VAN DE
KOKOSPALM. HIERVOOR VERREES IN
DE JAREN VIJFTIG EEN OPVALLENDE
TENTVORMIGE OPSLAGLOODS,
NU BEKEND ALS DE COPRALOODS,
WAAR ZO'N TWEE MILJOEN
KOKOSNOTEN KONDEN WORDEN
OPGESLAGEN. VIA DE ELEVATOR
WERDEN DE KOKOSNOTEN VANUIT
DE SCHEPEN GELOST IN DEZE
OPSLAGLOODS.

WORKSHOPS

Tijdens de workshops gaan we aan de slag met concrete onderwerpen en praktische vraagstukken: van verdienmodellen en regionale samenwerking tot design thinking en dierenwelzijn. Er zijn twee workshoprondes van een uur; je kunt bij twee verschillende workshops aansluiten.

Ga naar de homepage van de online bijeenkomst en klik op de ruimte van de workshop waaraan jij wilt deelnemen.

Workshopronde 1: 14.00 - 14.45 uur

Workshopronde 2: 14.50 - 15.35 uur

Ronde 1: 13.00 - 14.00 uur

1. Naar meer duurzame dierlijke producten in de nationale en internationale markt

Door Maurits Steverink (True Foods Projects), Frans van Dongen (COV) & Jacques Rijk (KNS)

14.00 - 14.45 uur | Zaal: Copraloods

Het vergroten van het assortiment duurzame dierlijke producten vraagt om een omslag in denken en doen. Nederland is voorloper op dit gebied en vanuit het netwerk MeatNL werkt Maurits Steverink (True Foods Projects) met diverse afzetkanalen en het ministerie van LNV samen om dit te versnellen en te verbreden. Welke rol spelen de markt en de diverse afzetkanalen in dit proces? Wat zijn de grootste uitdagingen en hoe kijken ketenpartijen hier tegenaan? Maurits Steverink, Frans van Dongen (COV) en Jacques Rijk (KNS) gaan in de Copraloods onder leiding van Marijke Roskam het gesprek aan over deze omslag in denken en doen binnen de nationale en internationale afzetmarkten.

2. De positie van het dier in een duurzame, circulaire veehouderij

Door Matthijs Schouten (LNV) & Lisanne Stadig (Dierenbescherming)

14.00 - 14.45 uur | Zaal: Silo 36

De minister van LNV zet in op een transitie naar kringlooplandbouw. Het dier is een onmisbare schakel in de

kringloop. Laten we eens nadenken over de positie van het dier in de veehouderij van morgen. Wat zijn de gevolgen en de kansen voor het welzijn (inclusief gezondheid en integriteit) van het dier in de transitie naar een duurzame circulaire landbouw? Voor de maatschappij is dierenwelzijn een steeds belangrijker thema. In de veehouderij van morgen moet dit dus een centrale plek krijgen. Hoe ga je hiermee om binnen je bedrijf en in de keten? Matthijs Schouten (beleidsadviseur LNV) en Lisanne Stadig, (sr. beleidsmedewerker veehouderij Dierenbescherming) gaan in deze workshop in op de veranderende positie van het dier in een duurzame circulaire veehouderij.

3. Hoe stimuleer je consumenten om over te stappen op duurzaam vlees?

Door Lenka van Riemsdijk (HU)

14.00 - 14.45 uur | Zaal: Kalvermelk 1

Om de markt voor vleesproducten te verduurzamen, is het noodzakelijk dat consumenten zelf de keuze maken voor duurzame varianten van producten. Daartoe moet elk product een unieke en aantrekkelijke positie creëren, die goed inspeelt op de (verschillende) aankoopmotieven van consumenten. Geïnspireerd op haar promotieonderzoek over marketing van dierenwelzijn laat Lenka van Riemsdijk jullie in deze workshop uitvinden hoe je een product zo positioneert, dat de consument het in zijn winkelmandje stopt.

4. Van verliesmodel naar verdienmodel

Door Pierre Berntsen (ABN Amro)

14.00 - 14.45 uur | Zaal: Kalvermelk 2a

In de veehouderij van morgen heeft zowel de boer als zijn vee een gezonde plaats. Jarenlang was de hele voedselketen gericht op de P van Prijs, maar de aandacht voor duurzaamheid groeit. Er zijn diverse routes om te verduurzamen op een wijze die het verdienmodel van boeren niet aantast. Directeur Agrarische Bedrijven ABN AMRO Pierre Berntsen neemt je mee langs een aantal van deze routes en nodigt je uit tot het stellen van vragen en discussie.

5. Welke rol speelt biologische productie binnen verduurzaming van de veehouderij?

Door Michaël Wilde (Bionext)

14.00 - 14.45 uur | Zaal: Kalvermelk 2c

Biologische veehouderij is een hard groeiende en innovatieve sector met mogelijkheden voor agrariërs, verwerkers en handel. In de biologische sector wordt gewerkt met oog voor natuur en ecosystemen, om zo duurzaam mogelijk voedsel te produceren.

‘Kringlooplandbouw’ en ‘natuurinclusieve landbouw’ zitten diep geworteld in de biologische landbouw.

Ketenorganisatie Bionext zet zich in om biologische productie te laten groeien. Zij verenigt hierbij zowel

biologische boeren als de handels- en verwerkingsbedrijven en legt contact met de consument. Het marktaandeel biologisch is nog steeds klein (3,21%). Maar boeren krijgen er een hogere prijs voor dierenwelzijn en milieufactiviteiten en veel veranderkracht komt juist uit de bio-sector. Wat kunnen we van de sector leren? En is er ruimte voor groei van het marktaandeel biologisch?

6. Van “fastfood” naar “Good food fast”: hoe werkt McDonald's aan een duurzamer assortiment van dierlijke producten?

Door Jeroen Dekkers (McDonald's)

14.50 - 15.35 uur | Zaal: Copraloods

Ook fastfoodketen McDonald's houdt zich actief bezig met de duurzaamheidsvraagstukken van vandaag de dag. Bijvoorbeeld door te werken aan een optimalisering van het menu waarin een bewuste keuze wordt gemaakt in de proteïnenmix, maar ook in hoe grondstofketens aan elkaar gelinkt kunnen worden. Wat is hun visie? Hoe creëert McDonald's een optimale balans tussen een verminderde milieu-impact en het verbeteren van het dierenwelzijn? En hoe doe je dat op zo'n grote schaal? Jeroen Dekkers (Head of Supply Chain McDonald's Nederland) neemt ons mee in de stappen die McDonald's zet.

7. Samen sterk: regionale samenwerking voor een duurzame veehouderij

Door Sjaak Sprangers & Frederiek van Lienen (Stichting Duinboeren)

14.50 - 15.35 uur | Zaal: Silo 36

Agrariërs en gebiedspartners die gezamenlijk zorg dragen voor regionale verduurzaming, kan dat? Stichting Duinboeren laat zien van wel. Zij schreven een gebiedsplan voor de duurzame instandhouding van de agrarische schil rondom Nationaal Park de Loonse en Drunense Duinen en werken samen met agrariërs, bewoners en gebiedspartijen aan concrete projecten die natuur en agrarisch ondernemen met elkaar verbinden. In deze workshop bespreek je samen met de Stichting Duinboeren de vraag hoe je een solide regionale samenwerking tot stand brengt. Welke partijen betrek je hierbij? Welke uitdagingen kom je tegen? En hoe kunnen ondernemers elkaar versterken?

8. Leer anders kijken naar de veehouderij door design thinking!

Door André Schaminée (TwynstraGudde)

14.50 - 15.35 uur | Zaal: Kalvermelk 1

Design thinking, waarschijnlijk een begrip dat je niet direct met landbouw associeert. De social designers van TwynstraGudde hebben de afgelopen jaren met agrarisch ondernemers gewerkt aan innovatie, strategieën voor vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing en nieuwe perspectieven op de relatie tussen landbouw en natuur. In deze workshop maak je kennis met social design. Hoe werk je vanuit waarden (in plaats van belangen)? Hoe ontwikkel je met andere spelers een gedeeld perspectief? Kortom: hoe benader je ingewikkelde vraagstukken als ontwerper?

9. Een korte keten opzetten: hoe doe je dat en met wie?

Door Bart Kraaijvanger & Yvonne Faber (Food Hub)

14.50 - 15.35 uur | Zaal: Kalvermelk 2a

Nederland kent veel initiatieven die streven naar lokaal afnemen en afzetten van producten tegen een eerlijke prijs. Vanaf het land naar het bord in zo min mogelijk stappen. Maar wat is er eigenlijk allemaal nodig om de weg die voedsel aflegt zo compact mogelijk te laten zijn? En wie heb je daarbij nodig? Stap samen met Yvonne Faber en Bart Kraaijvanger van Food Hub in de korte keten. Ontdek hoe jij samen slimmer kunt boeren en een Nieuwe Boerenfamilie rondom je bedrijf kunt creëren!

10. Een vitale toekomst voor je bedrijf in een digitale tijd

Door Michael van Everdingen (Strategy Works)

14.50 - 15.35 uur | Zaal: Kalvermelk 2c

Digitalisering is van blijvende aard, een crisis van voorbijgaande. In het huidige digitale tijdsgewricht komen deze twee golfbewegingen bij elkaar: korte termijn crisismanagement en lange termijn digitale vooruitgang. Het continu verbeteren van de bedrijfsexploitatie is niet meer genoeg. Voor een vitale toekomst is het noodzakelijk om je ook te richten op exploratie van nieuwe businessmodellen. In deze workshop neemt CEO van Strategy Works Michael van Everdingen je mee in de stappen die je kunt zetten om je bedrijf toekomstbestendig te maken in het digitale tijdperk.

INSPIRATIEMARKT

De inspiratiemarkt geeft een inkijkje in de Veehouderij van Morgen. Keurmerken, subsidieregelingen, nieuwe productconcepten en innovatieve productiemethoden: hoe dragen ze bij aan duurzame dierlijke voedselketens? En wat kun jij ermee binnen jouw bedrijf? Laat je op de online markt informeren en ga met de experts in gesprek via de online chatbox!

HULPMIDDELEN EN HANDVATTEN

A. Ministerie van LNV - De Kringlooplandbouwscan

Doorloop als een van de eersten de Kringlooplandbouwscan en ontdek hoe je de principes van kringlooplandbouw kunt toepassen. Het ministerie van LNV heeft een handzame webtool voor boeren ontwikkeld, die kringlooplandbouw concreter maakt en handelingsperspectief biedt. De Kringlooplandbouwscan levert inzicht in doelen per sector en thema, inzicht in beschikbare praktijkkennis, kennis over waar advies te krijgen is en inzicht in regelingen. Tijdens de inspiratiedag is de bètaversie beschikbaar.

B. Beter Leven keurmerk: een virtueel kijkje in de Beter Leven keurmerk-stal

Maak kennis met de leefomstandigheden van Beter Leven keurmerk-kippen en -varkens via Virtual Reality! Want wat is nu eigenlijk het verschil tussen een reguliere varkensstal en een Beter Leven keurmerk-varkensstal? En hoe ziet het leven van een Beter Leven keurmerk-kip eruit? De Dierenbescherming heeft VR-video's ontwikkeld om consumenten, veehouders, slachterijen en supermarkten te informeren en te inspireren op het gebied van dierenwelzijn.

C. Duurzaamheidspartner SMK: On the way to planet proof

On the way to PlanetProof is een onafhankelijk keurmerk dat bewijst ('Proof') dat een product duurzamer is. Met het keurmerk proberen boeren, tuinders en andere bedrijven te werken in evenwicht met de draagkracht van onze planeet. Zij voldoen aan eisen op verschillende thema's, zoals biodiversiteit, klimaat en dierenwelzijn, wat het uitdagend maakt. Met het keurmerk worden er steeds verdere stappen gezet om onze aarde minder te belasten ('On the way to...') en beter met onze dieren om te gaan. On the way to PlanetProof is er o.a. voor plantaardige producten, zuivel en eieren. Ga bij ze langs om meer te weten over het keurmerk, de voordelen van certificeren, de eisen en wat erbij komt kijken om aan het topkeurmerk te voldoen.

DE MICROMENGERIJ EN DE LOODSEN
VAN DE INSPIRATIEMARKT WERDEN
VROEGER GEBRUIKT ALS PRODUCTIE-
RUIMTES. HIER STONDEN PERSEN TEN
BEHOEVE VAN HET PRODUCTIE-
PROCES VAN DE MENGVOEDERS.

D. FarmhackNL

FarmhackNL brengt ICT en landbouw bij elkaar. In de landbouw liggen namelijk veel maatschappelijke vraagstukken die met behulp van slimme inzet van data en technologie omgezet kunnen worden in kansen voor de boer. Hoe kan je gegevens uit eigen stal bijvoorbeeld inzetten voor succesvolle verduurzaming? Of hoe kunnen we door middel van data het welzijn van dieren verbeteren? Ga langs bij Farmhack en kijk hoe ICT en landbouw elkaar kunnen versterken.

E. Lely | Mijn Melk

Mijn Melk is een platform voor boeren die hart hebben voor koe, milieu en mens. Die boeren, de Mijn Melk-makers, laten hun koeien zelf beslissen wanneer ze gemolken worden. De melk wordt verwerkt op het erf met een minimelk-fabriek en gaat – na het pasteuriseren en verpakken – rechtstreeks van de boerderij naar de supermarkt, zonder tussenkomst van een grote zuivelfabriek.

F. Respeggt x Jumbo

Met geavanceerde techniek detecteert Respeggt of er uit een broedei een hen of een haan zal komen. Alleen heneieren worden uitgebreed en daardoor is het doden van eendagshaantjes niet meer nodig. In Duitsland wordt het

doden van ééndagshaantjes per 2022 helemaal verboden. Jumbo is de eerste Nederlandse supermarktketen die Respeggt-eieren introduceert en zet hiermee een stap vooruit in dierenwelzijn binnen de eierketen. De eieren zijn sinds eind maart 2020 verkrijgbaar. Leer alles over de techniek achter Respeggt en de toepasbaarheid in jouw bedrijf.

G. De Fryske Kaas

Zuivelondernemer Catharinus Wierda wilde zijn observaties van de zuivelsector en het Friese landschap omzetten in een nieuw kaasmerk, dat wél rekening houdt met landschap en cultuur. De Fryske maakt kaas op natuurinclusieve wijze en werkt momenteel met 5 Friese boeren. Zijn methode is schaalbaar en toepasbaar in andere regio's. Leer van Catharinus zelf hoe en proef de kaas in de lunch van deze dag!

H. Het Familievarken

Hoe ziet de mainstream varkenshouderij van morgen er uit? Circulair, emissiearm en met aandacht voor dierenwelzijn. En dat gecombineerd met een goed belegde boterham voor de boer. Het Familievarken laat zien dat het kan en zoekt boeren die meebouwen aan een duurzame toekomst.

TEN TIJDE VAN DE
LIJNOLIE- EN
MENGVOEDERFABRIEK
WAS DE PARKEERPLAATS
VOOR HET GEBOUW
EEN INSTEELHAVEN,
SPECIAAL GEGRACHT
VOOR DEZE FABRIEK,
VANAF HET AMSTERDAM-
RIJKSKANAAL.